

universa carnis ingressus, & ab Inquisitore præfato etiam absolutus, tamen potestas, consilium, & commune Spoletan. dictum Archionum, ejusque filios occasione præmissorum ad officia civitatis Spolet. pro sua recusant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter supplicavit, ut nos misericorditer attendentes, quod idem Philippus sicut præmittitur, tanquam vere catholicus & fidelis Ecclesie Roman. decessit, eundem Archionum & filios ejus decerneremus, juxta præmissum ejusdem prædecessoris responsum, in aliquo puniri occasione hujusmodi non debere: sed eos ad omnia secularia officia & beneficia Ecclesiastica & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento hujusmodi non obstante potius admittendos. Quia igitur de facto hominis & ejus circumstantiis habere poteris notitiam plenior: Nos gerentes de circumspectione tua fiduciam in Domino speciale, præsentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut si diligenti inquisitione præmissa, prædicta invenieris veritate fulciri, & tibi etiam confiteri, quod præfati Archionus & filii non sint de hæretica pravitate suspecti, & in fidelitate ac devotione Ecclesie suæ prædictæ persistant, super quibus omnibus tuam intendimus conscientiam onerare, auctoritate nostra denunciare & declares, quod propter præmissa vel eorum occasione, nihil eis possit obijci vel opponi, quin ad omnia secularia officia & beneficia Ecclesiastica, etiam si dignitates existant, illis non obstantibus, assumi libere valeant, & hi, qui literati esse noscuntur, ad omnes ordines promoveri, prout secundum Deum ad honorem catholicæ fidei videris expedire. Quicquid autem super his invenieris & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas harum ferriem continentes fideliter studeas intimare. Datum Romæ apud S. Sabinam, 5. Cal. Decemb. Pontificatus nostri anno secundo.

C A P. VI.

Solvuntur quedam dubia circa discussiones, & decisiones causarum fidei, & hæresis penas.

Alexander IV.

Alexander Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis fratribus ordinis Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione sancti Francisci, præsentibus ac futuris, salutem & Apostolicam benedictionem.

Quod super nonnullis quæstionibus articulis, in quibus causa fidei tangitur, nos consulere voluistis, sollicitudinis vestre prudentiam in Domino commendamus.

Primus igitur vestre consultationis articulus continebat, utrum dici debeat relapsus a in hæresim, qui lapsus est in eam post abjuramentum ipsius, in qua non invenitur antea commississe, cum secundum proprietatem verborum non videatur relapsus, qui non fuerat ante lapsus? Ad quod taliter respondemus, quod talis, si tanquam accusatus vel suspectus de hæresi, eam in iudicio abjuravit, & postea committat in ipsa, censeri debet quadam jurisdictione relapsus, licet ante abjuramentum suam plene probatum non fuerit crimen hæresis contra ipsum, dummodo hujusmodi prius orta suspicio violenta fuerit, & certis ac veris indicibus comprobata. Si vero levis & modica, quanquam ex hoc sit gravius puniendus, relapsorum tamen in hæresim non debet pena puniri, ex quo præsumi non potest verisimiliter ante lapsus in eam.

Quæsitum est etiam circa idem, si is, qui hæresim abjuravit, & per solam inexcusabilem receptionem vel receptionem, aut deductionem seu associationem, vel visitationem hæreticorum, sive dationem vel missionem munerum, aut etiam alias in favorem eorum, qui excusari non possit, sine adoratione tamen (ut verbis vestris utatur

a Relapsus dicitur qui in hæresim abjuratam vel in aliam dierum labitur, c. fin. de hæret. Pannorm.

mur) lapsus est postmodum, propter hoc debeat iudicari relapsus. Et quidem si legitime constitit, vel etiam nunc constaret, quod tales ante hujusmodi abjuramentum in hæresi commississent, non est dubium eos per hoc fuisse relapsos: quia tunc dubitari non debet, illos ex approbati a se prius erroris consequentia id fecisse.

Præterea nonnulli talium, ut proponitis, jurant coram Inquisitoribus, tam de se, quam de aliis super facto hæresis veritatem dicere, sed perjurant, non odio tamen, vel pretio, sed timore sui potius, & suorum: corrigunt autem se postmodum super iis contra se, ac alios suos complices deponendo. Cum itaque perjurus secundum jura, etiam post penitentiam in criminalibus a testimonio repellatur; hinc quæritur, utrum contra illos suos complices sit per testimonia talium procedendum. Super quo taliter respondemus, quod cum crimen hujusmodi sit exceptum, si ex manifestis iudiciis apparuerit, tales non animi levitate, aut odii fomite ductos, seu corruptos pecunia, sed zelo fidei, tanquam poenitentes propriæ culpæ asserere, quod talia prius tacuerant, & velint in hoc errorem suum corrigere, ac alios nominare, stari debet in favorem fidei, nisi aliud obfisteret, attestacionibus eorumdem.

Ad illud autem quod quæritur, utrum ad Inquisitores hæresis pertineat de divinationibus, & sortilegiis, quæ contra aliquos sibi denunciantur, cognoscere, ac punire talia exercentes, brevius respondetur, quod cum negotium fidei, quod summe privilegium existit, per occupationes alias non debeat impediri, Inquisitores ipsi de iis, nisi manifeste saperent hæresim, ratione hujusmodi officii sibi commissi se nullatenus intromittant, sed eos relinquunt suis iudicibus poena debita castigandos.

Quidam insuper (ut adjicitis) pro iis, quæ commiserunt, in hæresi, astringunt se Inquisitoribus sub obligatione bonorum suorum ad recipiendum ab eis poenitentiam, & complendam: sed ea licet injuncta non tamen peracta, quin potius in toto, vel in parte neglecta decedunt. Quæritur ergo utrum Inquisitores ipsi, vel qui in eorum locum succedunt, possint ad satisfaciendum pro ipsis defunctis hæredes, vel detentores bonorum sic decedentium coarctare. Ad quod dicimus, quod si per hujusmodi poenitentiam ali-quod onus ad salutem proficiens impositum fuerit, in bonis temporalibus exequendum, ad complementum ipsius per Inquisitores cogi debent hæredes, vel alii, ad quos bona talium cum suo onere devenerunt.

Injungitur etiam aliquibus ad poenam in poenitentia pro hæresi ab ipsis peccatis Inquisitoribus, ut usuras restituant, ad quod obligaverant in iudicio Ecclesie se & sua. In quo quæritur, utrum Inquisitores ipsi, vel qui succedunt in locum eorum ad respondendum coram se conquerentibus de usuris hujusmodi, & ad restitutionem earum, si de ipsis constitit, possint compellere taliter poenitentes, prout ab eis in aliis injunctis sibi poenitentibus fieri consuevit. Ad quod respondemus quæstionem super usuris moram contra tales judicialiter non debere audiri ab Inquisitoribus hæresis, nec decidi. Nolentes quod per causas hujusmodi officulorum negotio fidei præparetur, eos tamen ad restitutionem usurarum, de quibus constitit, compellere poterunt; quibus in satisfactionem pro prædicto crimine hujusmodi restitutionem in poenitentia injunxerunt.

Sunt & alii, qui confessi sunt in iudicio de hæresi coram Inquisitoribus hujusmodi pravitatis, sed antequam eis injungeretur poenitentia, decesserunt. Super quo quæritur, si hæredes talium compelli possint ab Inquisitoribus, ut ad ipsorum arbitrium satisfaciant pro defunctis, præcipue cum iidem, dum viverent, ad faciendam poenitentiam, quam Inquisitores eis vellent injungere, bona sua Inquisitoribus obligari. Cui quæstioni sic duximus respondendum, quod postquam tales non decesserunt hære-

hæretici, sed reincorporari potius Ecclesie unitati, non vidimus, quod eis post mortem, vel eorum hæredibus, qui ad successionem talium admittuntur, sit satisfactio pro extincto jam crimine injungenda. In eo vero casu, in quo hæredes hujusmodi ad successionem non deberent ob culpam sui actoris admitti, non obstante quod actoribus ipsis viventibus hoc non fuerit intercedente ipsorum morte per sententiam declaratum ad confiscationem bonorum post mortem nihilominus procedatur.

Adjecit præterea negotium, seu officium Inquisitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Parisiæ a sede Apostol. fuisse sub ea forma commissum, ut idem super hoc possit inquirere, tam per se, quam per alios, quos ad hoc idoneos reputaret: in quo quæritur, utrum tales delegati existant, & quot possint etiam sic eligi. Super quo taliter duximus ordinandum, quod idem Prior possit tres, vel quatuor idoneos ad hoc opus assumere, qui parum cum ipso habeant potestatem, & amovere illos, ac ipsorum loco alios substituere, quotiescunque viderit expedire: ipsi tamen Priori, & aliis sic assumptis committendi duntaxat citationes, & examinationes testium, cum de hujusmodi crimine, ac circumstantiis ejus inquiratur, an denunciacionis sententiam, quas super iis contra quoslibet contigerit ferri, & iis similia faciendi conceditur ab eadem sede facultas.

Quæstioni vero, qua quæritur, utrum constitutus in sacris deprehensus in hæresi, & propter hoc immurandus perpetuo, prius sit ab ordinibus a suo Episcopo degradandus, antequam tradatur hujusmodi poenitentia. Respondemus, quod talis, qui est perpetuo immurandus, prius debet a suis ordinibus degradari.

Nonnulli quoque clerici, & quod deterius est, sacerdotes prætextu pecuniæ, vel alicujus servitii temporalis inveniuntur aliquando inquisitionis impedire negotium, instruendo citatos hæreticorum credentes de celanda veritate, falsitate dicenda, vel eos indebitè liberando: de quibus quæritur, utrum Inquisitores possint tales capere, ac etiam retinere, aut quod si accepta restituant, coarctare. Dubium itaque non videtur, quod si, quos constat exercere præmissa, ea faciunt in favorem hæreticæ pravitatis, quare possunt a talibus per Inquisitores compesci, & poena debita castigari, tam per captionem personarum, quam etiam alias, prout culpa exegerit delinquentis.

Quod autem postmodum quærebatur, quomodo essent puniendi religiosi, qui inveniuntur in hæresim deliquisse, cum secularis peccantes in simili casu, immurationis, vel alia poena plebantur. Ejus solutio satis patet, cum certum sit tales in hoc, & consimilibus delinquentes, gravius etiam secularibus puniendos.

Frequenter etiam vobis ab Apost. sede committitur, ut tam hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, quam ipsorum filios, & nepotes, ac illos etiam, qui prædicatorum interventu, vel gratia tale essent adepti, vel assequerentur in posterum, privandi personatibus, dignitatibus, & honoribus quibuscunque ac beneficiis Ecclesiasticis, & officiis publicis de diocesanorum, vel eis absentibus vicariorum suorum consilio habeatis liberam facultatem: quod qualiter intelligi debeat, petivistis ejusdem sedis oraculo declarari. Hoc sane de filiis, & nepotibus illorum credentium & aliorum hujusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videtur, non autem illorum, quos emendatos constitit, & pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesie poenitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfererunt, vel humiliter persecutioni ejus insunt, vel parati fuerunt, dum viverent, ad recipiendam eandem. Diocelani quoque in privandis talibus sunt generaliter requirendi, nisi forsan constaret legitime, quod iidem scienter eis beneficia contulissent: tunc enim eos in iis requirendos esse non credimus, sed potius a suo iudice puniendos. Vos igitur hæc, & alia

contingentia in hac parte commissum vobis officium sic prout denter, & fideliter exequi procuretis, sic ad ea prout propter Deum, cujus causam geritis, vestra feratur intentio, quod labor vester vobis ad vitam præmium, & aliis ad salutem, quæ solam in talibus quæritur, proficiat animarum. Dat. Viterbii 5. Cal. Octob. Pont. nostri anno 4.

C A P. VII.

Excommunicati, & socii criminis jure in testimonium admittuntur contra hæreticos.

Idem Ordinis Minorum Inquisitoribus.

Consuluit nos discretio vestra, utrum illos, qui ratione criminis hæreos, vel alia de causa excommunicacionis sententia sunt ligati, contra hæreticos, credentes, defensores, fautores, vel receptatores eorum, ad testimonium perhibendum admittere, & stare dictis eorum, seu illorum etiam debeatis, qui complices, participes, seu socios ejusdem criminis se fatentur. Quia igitur, si iidem excommunicati non admitterentur ad perhibendum testimonium contra tales, & dictis eorum, ac si fatentium non staretur, frequenter officium inquisitionis vobis commissum, in dispendium fidei contingeret impediri, quando præsertim vix aut nullo modo potest, nisi per sic fatentes super hoc veritas apparere, statim in favorem fidei, ut hujusmodi Inquisitionis negotio, dicti excommunicati contra hæreticos, credentes, defensores, fautores, & receptatores eorum ad testimonium admittantur, & stetur tam illorum dictis, quam eorum, qui ut prædictum est, socios ejusdem criminis se fatentur, ex verisimilibus conjecturis, quæ ex numero deponentium, vel personarum tam deponentium, quam eorum, contra quos deponitur, qualitate, ac illis circumstantiis conjici poterunt, sic fatentes non falsa dicere præsumantur. Datum Lateran. 10. Cal. Feb. Pontif. nostri An. 7.

C A P. VIII.

Hæreticum est asserere animam rationalem esse mortalem.

Leo V. ex Concilio Lateranensi.

Apostolici b regiminis sollicitudo nos assidue pulsant, ut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto omnipotens auctor curam habere voluit, iis potissimum qui instantius fideles nunc urgere cernuntur, salutaris olei & vini medicamine ad instar Samaritani in Evangelio sollicitam operam impendamus, ne nobis istud Hieremias obijciatur: Nunquid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi? Cum itaque quibus nostris (quod dolenter ferimus) zizanias seminatos, antiquus humani generis hostis nonnullos perniciosissimos errores a fidelibus semper exploratos in agro Domini superfeminare, & augere sit ausus, de natura præsertim animæ rationalis, quod videlicet mortalis sit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temere philosophantes, secundum saltem philosophiam verum id esse asserent: contra hujusmodi pestem opportuna remedia adhibere cupientes hoc sacro approbante Concilio damnamus, & reprobamus omnes asserentes animam intellectivam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cum illa non solum vere per se, & essentialiter humani corporis forma existat, sicut in canone fel. rec. Clementis c. Papæ V. prædec. nostri in generali Vienn. Concilio edito continetur: verum & immortalis, & pro corporum, quibus infunditur, multitudine

a Inquisitores procedere possunt cum testibus excommunicatis sociis, & participibus criminis, & aliis defest. habentibus, ut traditur in c. in fidei favorem, de hæret. in 6. b Alphonsus de castro hanc constitutionem commentariis illustravit. c Clemens V. in Conc. Vienn. ut habetur in Clement. tit. 1. de summa Trinit. & fide cathol.

ritudine singulariter multiplicabilis, & multiplicata, & multiplicanda sit. Quod manifeste constat ex Evangelio, cum Dominus ait: Animam autem occidere non possunt. Et alibi: Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam: & cum æterna præmia, & æterna supplicia pro merito vitæ judicandis repromittit: alias Incarnatio, & alia Christi mysteria nobis minime profuissent, nec resurrectio expectanda foret, ac sancti, & iusti miserabiliores essent (juxta Apostolum) cunctis hominibus. Cumque verum verum minime contradicat, omnem assertionem veritati illuminatæ fidei contrariam omnino falsam esse diffinimus, & ut aliter dogmatizare non liceat, districtius inhibemus: omnesque hujusmodi erroris assertionibus inherentes, veluti damnatissimas hæreses seminantes, per omnia, ut detestabiles, & abominabiles hæreticos, & infideles catholicam fidem labefactantes, vitandos, & puniendos fore decernimus. Insuper omnibus, & singulis Philosophis in Universitatibus studiorum generalium, & alibi publice legentibus districtè præcipiendo mandamus, ut cum Philosophorum principia, aut conclusiones, in quibus a recta fide deviare noscuntur, auditoribus suis legerint, seu explanaverint, quale est hoc de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujusmodi, teneantur eisdem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere, & persuadendo pro posse dicere, ac omni studio hujusmodi Philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant, pro viribus excludere, atque resolvere. Et cum non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere, nisi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum semina originaleque causas, unde facile oriuntur, remove: cum præcipue humanæ Philosophiæ studia diuturniora, quam Deus secundum verbum Apostoli evacuavit, & stultam fecit absque divinæ sapientiæ condimento, & quæ sine revelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducant, quam in veritatis elucidationem: ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem hac salutari constitutione ordinamus, & statuimus, ne quisquam de cætero in sacris ordinibus constitutus secularis, vel regularis, aut alias ad illos a jure arctatus in studiis generalibus, vel alibi publice audiendi Philosophiæ, aut Poesis studii ultra quinquennium post Grammaticam, & Dialecticam sine aliquo studio Theologiæ, aut Juris Pontificii incumbat. Verum dicto exacto quinquennio si illis studiis insudare voluerit, liberum sit ei, dum tamen simul aut seorsum, aut Theologiæ, aut sacris canonibus operam navaverit, ut in his sanctis, & utilibus professionibus Sacerdotes Domini inveniant, unde infectas Philosophiæ, & Poesis radices purgare, & sanare valeant. Cal. Januarii 1513.

C A P. IX.

Hæreticorum, Schismaticorum, eorumque fautorum poena.
Paulus IV.

Cum ex Apostolatus officio nobis, meritis licet imparibus, divinitus credito cura Domini gregis nobis imminet generalis, & exinde teneamur pro fideli illius custodia & salubri directione more vigilis pastoris assidue vigilare, & attentius providere, ut qui hac ætate peccatis exigentibus propriæ prudentiæ innitentes licentius & perniciosius solito contra orthodoxæ fidei disciplinam insurgunt, & superstitionis ac fictitius ad inventionibus sacrarum scripturarum intelligentiam pervertentes catholicæ Ecclesiæ unitatem, & inconfutibilem Domini tunicam scindere moliantur, ab ovili Christi repellantur, nec magisterium erroris continent, qui discipuli veritatis esse contemnant: Nos considerantes rem hujusmodi adeo gravem, & periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui Dei & Domini nostri Jesu Christi vices gerit in terris, & super gentes, & regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque judicat, a nemine in hoc seculo judicandus, possit, si deprehendatur a

fide devius redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi est plenius, & diligentius consulendum, nec Leoprophetæ, aut alii etiam secularum jurisdictionem habentes simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabilesque populos eorum in spiritualibus, aut temporalibus curæ, & regimini commissos secum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abominatorem desolationis, quæ dicta est a Daniele Propheta, in loco sancto videre, cupientes, quantum cum Deo possumus, pro nostro munere pastorali vulpes vineam Domini demoliri satagentes capere, & lupos ab ovilibus arcere, ne canes muti videamur, neque unquam latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu, omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdictionis, ac privationis, & qualvis alias sententias, censuras, & poenas a quibusvis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, seu sacris Conciliis ab Ecclesia Dei receptis, vel sanctorum Patrum decretis, & statutis, aut sacris canonibus ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contra hæreticos, aut schismaticos quomodolibet latus, & promulgatas Apostolica auctoritate approbamus, & innovamus, ac perpetuo observari, & in viridi observantia, si forsitan in ea non sint, reponi & esse debere, necnon quoscunque, qui hætenus a fide catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commississe deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, [quod Deus pro sua clementia & in omnes bonitate avertere dignetur] in posterum deviant, seu in hæresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu committent, & deviasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu commississe deprehendentur, aut constabuntur, seu convincerentur, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, & Apostolicæ sedis ubivis locorum, tam perpetuæ, quam temporales legationis munere, vel mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet sententias, censuras, & poenas prædictas incurrire volumus, atque decernimus. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut qui virtutis amore a malis non abstinere, metu poenarum ab illis deterreantur, & quod Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primate, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, ut in fide catholica contineantur, esse debent, prævaricando gravius cæteris peccant, cum non solum seipsum perdant, verum etiam alios innumerabiles populos eorum curæ & regimini creditos seu alias eis subditos, secum in perditionem, & puteum interitus trahant: de similibus consilio, & assensu hac nostra in perpetuum valitura constitutione in odium tanti criminis, quo nullum in Ecclesia Dei majus, & perniciosius esse potest, de Apostolicæ potestatis plenitudine sancimus, statuimus, decernimus, & diffinimus, quod sententiis, censuris, & poenis prædictis in suis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primate, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hætenus, ut præfertur, deviasse, aut in hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commississe deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, & in posterum deviant, aut in hæresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deviasse, seu in hæresim incidisse, vel schisma incurrisse, aut excitasse

excitasse, seu commississe deprehendentur, aut constabuntur, seu convincerentur, cum in hoc inexcusabiliores cæteris reddantur, ultra sententias, censuras & poenas prædictas, sint etiam eo ipso, absque aliquo juris aut facti ministerio, suis ordinibus, & cathedralibus, etiam metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus Ecclesiis, ac Cardinalatus honore, & cujusvis legationis munere, necnon voce activa, & passiva, omnique auctoritate, ac monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus & quorumvis ordinum regularibus, quæ ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam & administrationem, aut alias quomodolibet obtulerint, & in quibus, vel ad quæ jus aliquod habuerint, necnon quibusvis fructibus, redditibus & proventibus annuis super similibus fructibus, redditibus & proventibus eis reservatis, & assignatis: comitatibus quoque, Baronis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio penitus, & in totum perpetuo privati, & ad illa de cætero inhabiles & incapaces, habeantur pro relapsis, & subversis in omnibus & per omnia, perinde ac si prius hæresim hujusmodi in judicio publice abjurassent, nec ullo unquam tempore ad eorum pristinum statum, aut Cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Ecclesias, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam majorem vel minorem dignitatem, seu vocem activam vel passivam, aut auctoritatem, seu Monasteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium restitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari possint: quinimo seculariter relinquatur arbitrio potestatis, animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis veræ poenitentie indicibus, & condignæ poenitentie fructibus, ex ipsius sedis benignitate & clementia, in aliquo monasterio, aut alio regulari loco, ad peragendam perpetuam in pane doloris & aqua moestitæ poenitentiam retrudendi fuerint. Quodque pro talibus ab omnibus cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existentibus, ac quacunque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali & Primatiali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, seu Mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate & excellentia pollentibus, haberi, tractari, & reputari, & ut tales evitari, omni que humanitatis solatio destitui debeant.

Et qui Jus patronatus, aut nominandi personas idoneas ad cathedrales, etiam metropolitanas, & Patriarchales ac primatiales Ecclesias, seu monasteria, vel alia beneficia Ecclesiastica per privationem hujusmodi vacantia, habere prætulerint, ne illa diutina vacationis exponantur incommo- dis, sed de servitute hæreticorum crepta, personis concedantur idoneis, quæ illarum populos in semitas justitiæ fideliter dirigant, teneantur ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia hujusmodi alias personas idoneas, infra tempus a jure vel ex eorum concordatis, seu compactis cum dicta sede initis statutum, nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici præsentare, alioquin tempore hujusmodi elapso, plena & libera Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum prædictorum dispositio ad nos & Romanum Pontificem prædictum, eo ipso, pleno jure devolvatur. Et insuper, qui ipsos sic deprehensos aut confessos, vel convictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare præsumperint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturque infames, nec voce, persona, scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo, ad publica seu privata officia, aut consilia, seu Synodum, vel Concilium generale vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, seu electionem alicujus, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint.

Sint etiam inestabiles, nec ad hæreditatis successionem
Tom. II.

accedant: nullus præterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quod si forsitan Judices extiterint, eorum sententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliqua causa ad eorum audientiam deducatur: & si fuerint Advocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur: si vero tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint penitus roboris vel momenti. Et insuper clerici omnibus & singulis Ecclesiis, etiam cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus, Monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, etiam, ut præfertur, qualificatis, per eos quomodolibet obtentis, & tam ipsi quam laici, etiam, ut præmittitur, qualificati, & dignitatibus prædictis prædicti quibuscunque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis & bonis temporalibus per eos possessis, privati existant eo ipso, Regnaque, Ducatus, dominia, feuda, & bona hujusmodi publicentur, & publica sint, efficianturque juris & proprietatis eorum, qui illa primo occupaverint, si in sinceritate fidei, & unitate sanctæ Rom. Ecclesiæ, ac sub nostra & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium obedientia fuerint.

Adjicientes, quod si ullo unquam tempore apparuerit, aliquem Episcopum, etiam pro Archiepiscopo seu Patriarcha, vel Primate se gerentem, aut prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, etiam, ut præfertur, legatum, seu etiam Romanum Pontificem ante ejus promotionem, vel in Cardinalem seu Romanum Pontificem assumptionem, a fide catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, vel excitasse, aut commississe, promotio seu assumptio de eo, etiam in concordia, & de unanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, & inanis existat, nec per susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutam regiminis, & administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, seu ei præstitam ab omnibus obedientiam, & cujusvis temporis in præmissis cursum, convaluisse dici, aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in Episcopos, seu Archiepiscopos, vel Patriarchas, aut Primate promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis, in spiritualibus vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur: sed omnia & singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta, & administrata, ac inde secuta quacunque viribus careant, & nullam prorsus firmitatem, nec jus alicui tribuant, sintque ipsi sic promoti, & assumpti, eo ipso, absque aliqua de super faciendâ declaratione omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio & potestate privati, liceatque omnibus & singulis sic promotis & assumptis, si a fide ante non deviasse, nec hæretici fuissent, neque schisma incurrisse, aut excitasse, vel commississe, subditis personis, tam clericis secularibus & regularibus, quam etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis antea a fide devii, aut hæretici, seu schismatici interfuerint, seu alias consenserint, & ei obedientiam præstiterint, eumque adoraverint, ac castellanis, Præfectis, Capitaneis, & Officialibus, etiam almæ urbis nostræ, & totius status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis vel assumptis homagio, seu juramento, vel cautione obligatis & obnoxii, ab ipsorum sic promotorum vel assumptorum obedientia & devotione impune quomodocunque recedere, eosque ut magos, ethnicos, publicanos, & hæresiarcas evitare, eisdem subditis personis fidelitati & obedientiæ futurorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, & Cardinalium, & Romani Pontificis canonicè intrantis, nihilominus astricis remanentibus, & ad majorem ipsorum sic promotorum & assumptorum, si eorum regimen & administrationem continuare voluerint, confusionem, contra eosdem sic promotos & assumptos auxilium brachii secularis implorare, nec propterea tales ab ipsorum sic promotorum, & assump-

assumptorum fidelitate & obedientia praemissorum occasione recedentes, tanquam tunicae Domini scissores, aliquarum censurarum seu poenarum ultioni subiaceant. Romae 16. Cal. Martii 1558.

C A P. X.

Sententia declaratoria in reorum haeresis favorem lata, contra jurisdictionem & stylium officii Inquisitionis, nunquam transeunt in rem judicatam.

Pius V.

Inter multiplices curas, quae animum nostrum assidue pulsant, illa inprimis est, prout esse debet, ut Ecclesia Dei nobis ex alto commissa, purgatis, imo quantum fieri potest, procul exterminatis omnibus haeresibus, & prae erronearum opinionum dogmatibus, tuto militare, & tanquam navis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus & procellis, secute navigare, & ad optatum salutis portum pervenire possit. Cum itaque nos, dum in minoribus constituti, sanctissimi officii Romanae & universalis contra haereticam pravitatem Inquisitionis negotia pertractarem, tandem ex longo usu atque experientia rerum magistra cognoverimus, quod multi rei delati, & in praedicto sanctissimo officio, seu alibi eorum locorum ordinariis, & haereticae pravitatis Inquisitoribus processati, ac de haeretica pravitate inquisiti, falsos testes ad eorum defensionem examinari faciendo, ac compurgatorum, de eorum vita & doctrina minime informatum, opera & testimonio se juvantibus, ac diversis aliis illicitis modis, excogitatisque dolosis excusationibus & malitiis, praedictum sacrum officium sanctissimae Inquisitionis, caeterosque Judices, & etiam Romanos Pontifices deludendo & decipiendo, plures etiam veluti innocentes, diffinitivas a praedictis processibus & inquisitionibus absolutorias, & praecedente canonica purgatione eorum assertae bonae & catholicae fidei, vitae & doctrinae declarationis sententias, seu decreta, ab eodem sanctissimo officio, aliisque locorum ordinariis, five delegatis & Inquisitoribus, ac etiam Rom. Pont. praedecessoribus nostris obtinuerunt, seu extorserunt, quas sententias & decreta praefati Rom. Pontifices etiam cum perpetui silentii impositione, ac inhibitione, ne dictum sanctissimum officium, aut alii Inquisitores ad ulteriora procedere possent, seu deberent, necnon etiam, cum causarum evocatione, ad solum Romanum pontificem, sub cuius protectione submittebantur, aliisque derogatarum derogatoriis, & efficacissimis clausulis, ac etiam irritantibus & aliis decretis, etiam in forma gratiosa ampliando, per varios, & varias, eorum motus proprios, ac etiam sub plumbo vel annulo piscatoris expeditas literas, etiam in consistorio seu consistorialiter emanatas, confirmarunt. Unde eveniebat, quod praedicti rei inquisiti, sub velamine & tutamine praedictarum sententiarum declaratarum, & literarum Apostolicarum, & praesertim vigore clausulae inhibitoriae contra Inquisitores factae confidentes, clam, & etiam aliquando palam, in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perseverando nunquam ad gremium Ecclesiae vere redibant, imo cum aliis secure & tanquam catholici conversando, eorundem aliorum animas corrumpere & inficere, ac in suas haereticas opiniones trahere, de facili potuerunt, in totius reipublicae Christianae non modicum scandalum & praedudicium, praedictorumque delatorum animarum perniciem & iacturam. Nos huic scandalo adeo periculoso & contagioso obviare, dictarumque animarum saluti consulere & providere, omnemque juris peritorum dubietatem & altercationem, ac quaecumque impedimenta & obstacula, propter quae sancta Inquisitio haereticae pravitatis quomodocumque & qualitercumque impediretur vel retardaretur, tollere volentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine inprimis omnes & singulas, ac quascumque literas

Apostolicas, sub quacumque verborum forma, etiam in praedictis, ac quibusvis aliis causis haeresis, etiam motu proprio, &c. ac etiam consistorialiter, &c. & alias quomodolibet emanatas, necnon etiam desuper signatas motuum propriorum, & alias schedulas quaslibet, ad jus & iustitiam, ac juris terminos reducetes, necnon fisco praedicti sancti officii Inquisitionis, & aliorum ordinariorum, & delegatorum Judicum, adversus praedictas literas, inhibitiones, ac etiam derogatarum derogatorias, aliasque clausulas quaslibet os aperientes, & quatenus jurisdictionis dispositioni, vel stylo dicti officii sint contraria, illas penitus & perpetuo revocantes, hac nostra perpetua, perpetuoque valitura universalis constitutione, omnes & singulas, & quascumque, etiam ex capite assertae innocentiae absolutorias, vel etiam praecedente canonica purgatione, sub quacumque verborum forma declaratorias sententias, etiam diffinitivas, & decreta in eorundem Inquisitorum & delatorum favorem per praedictum sanctissimum officium, aliosque Judices ordinarios & delegatos, ac etiam Roman. Pontifices latas, & lata, aut in futurum per nos etiam & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ferendas, & ferenda, nunquam fecisse, nec in futurum posse facere transitum in rem judicatam, Apostol. auctoritate declaramus, decernimus, statuimus, & ordinamus, praefatisque sententiis & decretis, & quantumcumque per literas Apostolicas, etiam in forma gratiosa, etiam iteratis vicibus, ac etiam a pluribus Romanis Pontificibus emanatis, confirmatis, vel confirmandis, cum praedictis, vel aliis quibuscumque, etiam derogatarum derogatoriis, ac etiam irritantibus, aliisque clausulis & decretis, necnon inhibitionibus, ac etiam in canonicis sanctionibus, quorum omnium & singulorum, aliorumque praemissorum, & inde futurorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus, haberi volumus pro expressis, ac totaliter insertis, caeterisque in contrarium facientibus quibuscumque non obstantibus, per praedictum sanctum officium sanctae Inquisitionis, ac dilectos filios modernos & pro tempore existentes sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, haereticae pravitatis Inquisitores, & super dicto officio nunc & pro tempore deputatos, contra eosdem & reos delatos, & inquisitos, etiam si fuerint & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchae, Primates, eisdem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, Legati, etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tam de antiquis, quam noviter, etiam super eisdem articulis receptis, vel recipiendis testibus, aliisque argumentis, probationibus, & iudiciis, juxta facultates eisdem Cardinalibus, Inquisitoribus per nos & quoscumque praedecessores & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac sedem Apostolicam, quomodolibet concessas & datas, ac in futurum respective dandas & concedendas, denuo inquiri & procedi posse & debere, etiam in omnibus & per omnia, perinde ac si praedictae sententiae, decreta, literae Apostolicae, ac etiam canonicae purgationes in praedictorum reorum delatorum & inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, Legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorum favorem non emanassent, novis praesertim supervenientibus iudiciis ejusdem vel alterius speciei haeresis, tempus praeteritum etiam respiciens, vel ubi appareret per aliqua iudicia, quod illicitis modis prius ipse delatus vel inquisitus fuisset absolutus, eadem Apostolica auctoritate volumus pariter, & mandamus: concedentes eisdem Cardinalibus inquisitoribus, & super dicto sacro sanctissimae Inquisitionis officio nunc & pro tempore deputatis, plenam, liberam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem & auctoritatem, causas hujusmodi, etiam auctoritate oecumenici universalis Conci-

Concilii Tridentini decisis revidendi, ac in statu, & terminis, in quibus ante praedictas sententias, & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumendi, sineque deorsum terminandi, prout in aliis causis pendentibus indecisus per eosdem Cardinales Inquisitores juxta eorum facultates fit, fierique potest, & consuevit: & insuper vestigiis felice. rec. Pauli Papae IV. praedecessoris nostri inharendo, Constitutionem alias contra haereticos, & schismaticos per eundem Paulum praedecessorem, sub data videlicet Romae apud sanct. Petrum, anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 15. Cal. Martii, Pontificatus sui anno quarto editam, tenore praesentium renovamus, & etiam confirmamus, illamque inviolabiliter, & ad unguem observari volumus, & mandamus, juxta illius seriem atque tenorem. Et sic in omnibus, & singulis supradictis censeferi, ac ita per praedictos, & quoscumque Judices, &c. sublata, &c. judicari, &c. debere irritum, &c. perpetuo decernimus, & declaramus.

TITULUS IV. DE LIBRIS PROHIBITIS.

C A P. I.

Hebraeorum utrumque Thalmud, multis portentis, commentis, & blasphemis in Christum, & fidem Christianam referunt, damnatur.

Julius III.

Julius Papa III. universis, & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum ordinariis, salutem & Apostolicam benedictionem. Cum sicut super non sine animi nostri molestia accepimus, licet alias venerabiles fratres nostri sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, haereticae pravitatis in universa Republica Christiana Inquisitores generales, certum Hebraeorum librorum volumen, Gemathoth a Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendenda continens, de mandato nostro damnaverint, & igne comburi fecerint: nihilominus inter ipsos Hebraeos adhuc esse dicantur diversi libri, diversas contra Christum Redemptorem nostrum, ejusque sanctissimum nomen, & honorem blasphemias, & ignominias continentes. Nos in praemissis opportune providere volentes, vobis, & vestrum cuilibet, per praesentes committimus, & mandamus, quatenus singulis universitatibus Hebraeorum, infra limites jurisdictionis vestrae consistentibus, ex parte nostra intimetis & notificetis, quod elapsis quatuor mensibus a die intimationis, & notificationis hujusmodi, omnes & singuli libri, in quibus nomen Jesu Salvatoris nostri, quod Jesevi hanzri dicitur, cum blasphemiam aut alias ignominiose nominatur, tam in eorum Synagogis, & locis publicis, quam privatis domibus, & aliis ubique locorum diligentissime exquirantur, & qui libros hujusmodi penes se quoquo modo habere reperti fuerint, debitis poenis, tam pecuniariis, & confiscationis bonorum, quam si eorum contumacia aut qualitas delicti id exigerit, corporis, etiam ultimi supplicii, ac alias prout a fide Christi apostatantes puniuntur, irremissibiliter puniantur, & nihilominus eisdem quatuor mensibus elapsis, per vos vel alium seu alios, quos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujusmodi cum omni diligentia inquiratis, & studiose investigetis, inquirite & investigari faciatis, & eos, quos libros hujusmodi penes se habere repereritis, poenis qui-

a Libros Thalmud, ut omni contumelia & blasphemiae genere referunt in veritatem Christianam, damnavit Gregorius IX & Innocentius IV. & exuri mandarunt, propterea quod multis & horrendis haeresibus scaterent. Veruntamen hodie recogniti & expurgati Trident. Concil. decreto tolerantur.

bus apostatantes praefati puniuntur, omnino & irremissibiliter puniantur: non permittentes de caetero eosdem Hebraeos qui in memoriam passionis Dominicae a sancta matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra allekti, ad verum Christi lumen, divino afflante spiritu, convertantur, a quibusvis, etiam Apostolica auctoritate sanquentibus, occasione cujusvis sortis librorum apud eos existentium, (dummodo blasphemiam, ut praefatur, non contineant) nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari aut molestari: contradictores quoslibet, & rebelles, ac vobis in praemissis non parentes, per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, arbitrio vestro moderandas, & applicandas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas praedictas, etiam iteratis vicibus aggravando: invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Romae 29. Maji, 1554.

C A P. II.

Inquisitoribus exceptis, omnibus prohibetur haereticorum librorum lectio.

Idem.

Cum meditatio cordis nostri ad id potissimum tendat, ut fides catholica ubique augeatur, & floreat: ad ea libenter intendimus, per quae omnia ea declinandi occasio tollatur. Sane, cum sicut nobis nuper innovuit, ex facultatibus, quae aliquibus, & libros haereticos aut de fide suspectos, etiam ad effectum eorundem librorum errores repellendi, tenere, & legere possent, aliquando concessae fuerunt, non ii, qui sperabantur, fructus hactenus provenerint, quinimo diversa inconvenientia subsecuta sunt: Nos praemissis occurrere, & Christi fidelium animarum saluti consulere cupientes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostris certa scientia, & matura deliberatione omnes, & singulas facultates, & licentias legendi, & tenendi libros Lutheranos, aut alios haereticos, seu de fide suspectos quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existentibus, e iam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, seu praeminentia praefulgeant: (Inquisitoribus seu commissariis, super haeretica pravitate ab Apostolica sede pro tempore deputatis, durante ipsa deputatione, duntaxat exceptis) a quibusvis praedecessoribus nostris, ac nobis, & dicta sede Apostolica, seu ejus legatis, etiam de latere, aut majori poenitentiario nostro, vel quibusvis aliis, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, ac cum quibusvis etiam derogatarum derogatoriis, clausulis, irritantibusque & aliis decretis quomodolibet, etiam motu, & scientia similibus hactenus concessas, Apostolica auctoritate, tenore praesentium revocamus, irritamus, & annullamus, & pro revocatis, irritis, & penitus intestis quoad omnia habemus, & ab aliis haberi volumus. Distinctus inhabitans personis praefatis, sub sententiis, censuris, & poenis contra similes libros tenentes aut legentes, tam a sacris canonibus, quam a nobis & sede Apostolica hactenus inflatis, & promulgatis, ne de caetero facultatibus, & licentiis praedictis uti, aut earum praetextu, seu alias quomodolibet, libros praedictos, aut quoscumque alios hactenus reprobatos, aut in futurum reprobandos tenere aut legere praesumant. Et insuper omnes, & singulos librorum impressores, bibliothecarios, ac libros quomodolibet vendentes, & quascumque alias personas, libros Lutheranos, aut alios haereticos, seu Lutheranam, aut aliam falsam doctrinam in se continentes, vel a nobis, & dicta sede quomodolibet reprobatos, ex quavis causa, etiam ex nostra & dictae sedis speciali licentia seu permissione, penes se habentes, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut praeminentiae existant.

C c c c c a etiam